

ČÁST III

3.1. Výsledky hlasování

Nejúspěšnější volební stranou co do počtu získaných hlasů v úhrnu za všechny volby byla ODS, u které připadlo průměrně na jedny volby 672 tisíc hlasů s maximem v roce 2004. Za ní následovala ČSSD s průměrem 562 tis. hlasů a KSČM se 450 tisíci hlasy na jedny volby. Absolutně nejvyšší počet hlasů a to více než 1 milion (35,9 %), získala ČSSD v roce 2008. V relativním vyjádření ji však vzhledem k nižší volební účasti a tím nižším celkovým počtem hlasů předstihla v roce 2004 ODS se ziskem 36,4 % hlasů.

Tab. 11 Získané hlasy vybraných volebních stran

Zkratka volební strany	Hlasy pro stranu - absolutně ČR celkem			Hlasy pro stranu - v % ČR celkem		
	2000	2004	2008	2000	2004	2008
ODS	559 301	769 848	687 005	23,81	36,36	23,58
ČSSD	344 441	297 083	1 044 719	14,66	14,03	35,86
KSČM	496 688	416 807	438 024	21,14	19,68	15,03
4KOALICE	537 012	-	-	22,86	-	-
KDU-ČSL	-	226 016	193 911	-	10,67	6,66
NEZ	63 085	52 455	17 879	2,69	2,48	0,61
SZ	13 577	24 884	92 057	0,58	1,18	3,16
SNK	53 150	69 591	-	2,26	3,29	-
SŽJ	29 979	7 280	-	1,28	0,34	-
SNK ED	-	-	36 719	-	-	1,26
"NSK"	-	-	35 584	-	-	1,22
REPUB-MS	33 596	-	-	1,43	-	-
ČSNS-NEZ	32 517	-	-	1,38	-	-
KOALPAR1	-	-	32 219	-	-	1,11
S.cz	-	-	31 910	-	-	1,10
KOAL_PAR	-	29 384	-	-	1,39	-
PB	-	8 431	19 915	-	0,40	0,68
SOS	-	16 739	10 806	-	0,79	0,37
US-DEU	-	24 939	985	-	1,18	0,03
ED	-	22 484	-	-	1,06	-
NPM	21 005	-	-	0,89	-	-
ZHN	19 685	-	-	0,84	-	-
STAR+NEZ	-	-	19 505	-	-	0,67
KOAL_STČ	-	18 380	-	-	0,87	-
SLK	-	-	17 878	-	-	0,61
SZR	-	2 450	12 602	-	0,12	0,43
SNK-ED	-	14 056	-	-	0,66	-
KOAL_HK1	-	-	13 794	-	-	0,47
ZEL_MOR	-	13 699	-	-	0,65	-
KOALPLZ1	-	-	12 899	-	-	0,44
SZSP	-	5 213	7 431	-	0,25	0,26
OS	12 539	-	-	0,53	-	-
Doktoři	-	-	10 914	-	-	0,37
ESDS	-	4 230	4 269	-	0,20	0,15
"Altern"	-	-	8 228	-	-	0,28
ED+NSK	-	8 117	-	-	0,38	-
SDRUŽ.PK	7 948	-	-	0,34	-	-
ČSNS	7 103	186	149	0,30	0,01	0,01
EDVPMSOS	-	7 108	-	-	0,34	-
KOAL_KV1	-	-	4 909	-	-	0,17
"KČ"	-	2 194	1 915	-	0,10	0,07
KOAL_KV	-	3 003	-	-	0,14	-
VRS	2 483	-	-	0,11	-	-
MDS	-	651	646	-	0,03	0,02

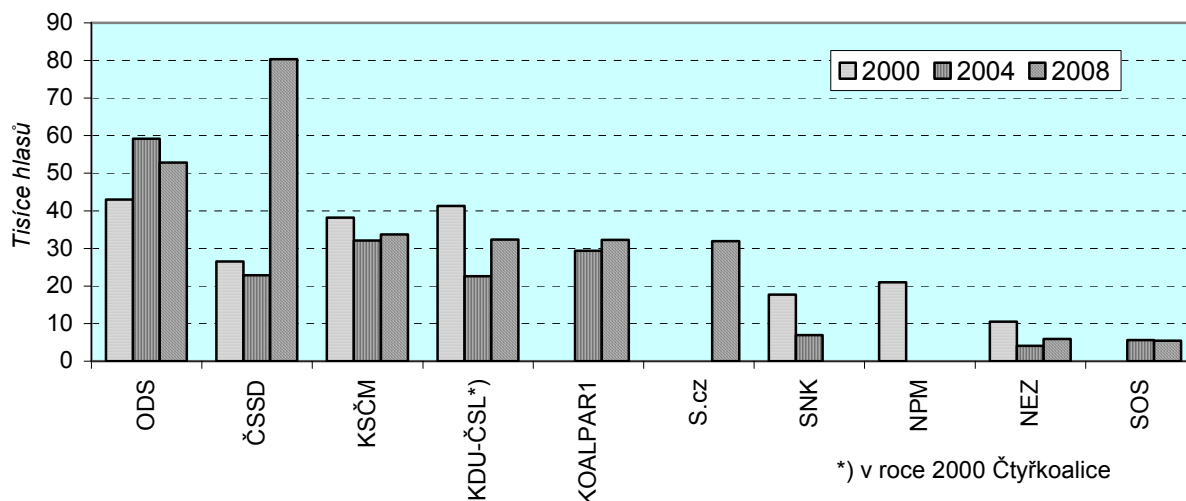
V rámci ČR byla neúspěšnější stranou, co do počtu získaných mandátů, za celé období existence krajských zastupitelstev ODS. Ve třech volbách získala celkem 656 mandátů, nejvíce –291- v roce 2004, což byl vůbec nejvyšší zisk ze všech stran a všech voleb. Druhý nejvyšší počet mandátů (280) získala ČSSD v roce 2008. Tyto strany také spolu s KSČM kandidovaly a získaly mandáty ve všech volbách do KZ. Ve všech letech kandidovalo také hnutí NEZÁVISLÍ, které však získalo mandáty jen v roce 2000, a dále strany ČSNS a SZ, které nezískaly mandát ani v jednom roce. Z těch stran, které kandidovaly a byly úspěšné ve dvou volbách získala nejvíce mandátů KDU-ČSL. Další takoveto strany byly SNK a SOS. Dále existovala skupina osmi stran, které kandidovaly ve dvou letech a přitom nezískaly ani jeden mandát. Z nich byla nejsilnější SŽJ, která v roce 2000 získala téměř 30 tisíc hlasů. Další skupinu tvořily strany, které kandidovaly pouze v jednom roce a obdržely mandát. Takovýchto stran bylo celkem 24 a jednalo se z velké části o koalice. Nejsilnější z nich byla 4KOALICE která kandidovala v roce 2000 a získala 171 mandátů. Zbývající volební subjekty byly vytvořeny jen pro jedny volby a na mandát nedosáhly.

Tab. 12 Získané mandáty pro volební strany

Zkratka volební strany	Získané mandáty - absolutně ČR celkem			Získané mandáty - v % ČR celkem		
	2000	2004	2008	2000	2004	2008
ODS	185	291	180	27,41	43,11	26,67
ČSSD	111	105	280	16,44	15,56	41,48
KSČM	161	157	114	23,85	23,26	16,89
4KOALICE	171	-	-	25,33	-	-
KDU-ČSL	-	72	43	-	10,67	6,37
NEZ	13	-	-	1,93	-	-
SNK	16	11	-	2,37	1,63	-
SNK ED	-	-	3	-	-	0,44
"NSK"	-	-	4	-	-	0,59
KOALPAR1	-	-	9	-	-	1,33
S.cz	-	-	8	-	-	1,19
KOAL_PAR	-	12	-	-	1,78	-
PB	-	-	-	-	-	-
SOS	-	7	3	-	1,04	0,44
ED	-	3	-	-	0,44	-
NPM	5	-	-	0,74	-	-
ZHN	6	-	-	0,89	-	-
STAR+NEZ	-	-	5	-	-	0,74
KOAL_STČ	-	4	-	-	0,59	-
SLK	-	-	7	-	-	1,04
SNK-ED	-	3	-	-	0,44	-
KOAL_HK1	-	-	4	-	-	0,59
ZEL_MOR	-	3	-	-	0,44	-
KOALPLZ1	-	-	3	-	-	0,44
OS	5	-	-	0,74	-	-
Doktoři	-	-	4	-	-	0,59
"Altern"	-	-	5	-	-	0,74
ED+NSK	-	3	-	-	0,44	-
SDRUŽ.PK	2	-	-	0,30	-	-
EDVPMSOS	-	2	-	-	0,30	-
KOAL_KV1	-	-	3	-	-	0,44
KOAL_KV	-	2	-	-	0,30	-

Úspěšnost jednotlivých volebních stran měřená počtem získaných hlasů je lépe patrná při vyloučení krajů, ve kterých strana nekandidovala. Z následujícího grafu je vidět, že při takovém porovnání se výsledek volebních subjektů, kandidujících mnohdy jen v jednom kraji často blíží úspěšnosti nejsilnějších stran, v některých případech ji i převyšuje.

Graf 4 Získané hlasy připadající průměrně na 1 kraj, kde strana kandidovala

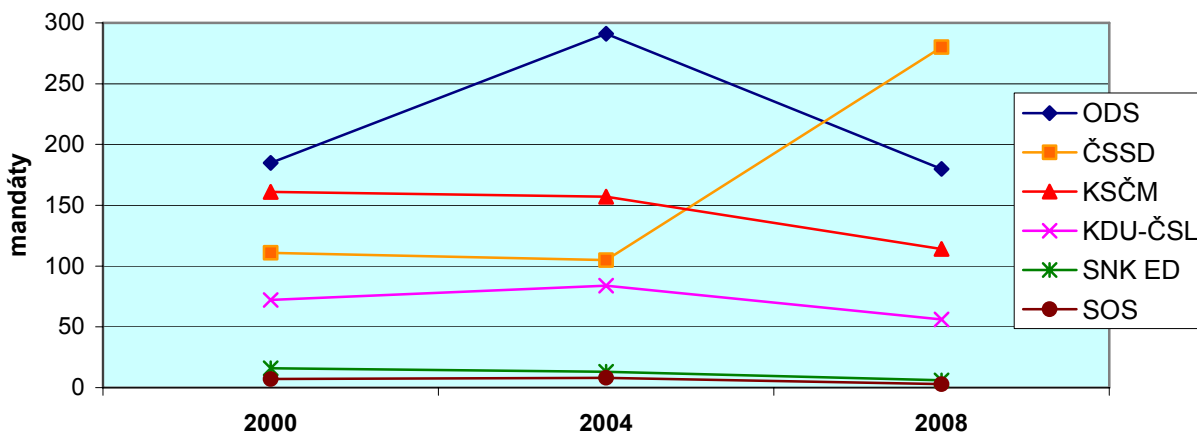

3.2. Získané mandáty, zvolení zastupitelé

3.2.1. Zvolení zastupitelé podle navrhuje strany

Získané mandáty pro navrhuje strany se liší od počtu mandátů přidělených volebním stranám pouze u těch stran, které kandidovaly někdy jako součást koalic. Patrné je to zejména u KDU-ČSL, která jako samostatně kandidující strana získala v úhrnu za všechny volby 115 mandátů, avšak jako navrhuje strana 212 mandátů a dále u SNK ED, která jako navrhuje strana obdržela 35 mandátů, zatímco jako samostatně kandidující jen 6 mandátů. Další strany, jako např. US-DEU a ODA, získaly mandáty pouze jako navrhuje strana.

Graf 5 Mandáty podle navrhuje stran (strany, které získaly mandát ve všech volbách do KZ)

Tab. 13 Získané mandáty podle navrhujících stran

Navrhující strana	Počet krajů, kde navrhující strana získala mandát			Počet mandátů pro stranu ČR celkem			Počet mandátů pro stranu ČR celkem v %		
	2000	2004	2008	2000	2004	2008	2000	2004	2008
ODS	13	13	13	185	291	180	27,41	43,11	26,67
ČSSD	13	13	13	111	105	280	16,44	15,56	41,48
KSČM	13	13	13	161	157	114	23,85	23,26	16,89
KDU-ČSL	13	11	10	72	84	56	10,67	12,44	8,30
US-DEU	13	2	-	66	6	-	9,78	0,89	-
SNK ED	3	5	3	16	13	6	2,37	1,93	0,89
SOS	2	2	1	7	8	3	1,04	1,19	0,44
ODA	13	-	-	17	-	-	2,52	-	-
DEU	13	-	-	16	-	-	2,37	-	-
NEZ	3	-	-	13	-	-	1,93	-	-
ZHN	1	-	1	6	-	2	0,89	-	0,30
S.cz	-	-	1	-	-	8	-	-	1,19
"NSK"	-	1	2	-	1	7	-	0,15	1,04
SLK	-	-	1	-	-	7	-	-	1,04
SD-SN	-	3	-	-	6	-	-	0,89	-
NPM	1	-	-	5	-	-	0,74	-	-
"Altern"	-	-	1	-	-	5	-	-	0,74
Doktoři	-	-	1	-	-	4	-	-	0,59
SZ	-	2	-	-	2	-	-	0,30	-
Nestran.	-	-	1	-	-	2	-	-	0,30
"LiRA"	-	1	-	-	1	-	-	0,15	-
VPM	-	1	-	-	1	-	-	0,15	-
HNHRM	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15

3.2.2. Politická příslušnost zastupitelů

Nejvíce zastupitelů ve všech krajích v úhrnu za všechny volby mělo politickou příslušnost k ODS. V roce 2004 to bylo více než 40 % ze všech zastupitelů. Následují příslušníci ČSSD a KSČM. V roce 2000 a 2004 byl počet členů KSČM vyšší než ČSSD, v roce 2008 bylo zvoleno nejvíce členů ČSSD. Počet zastupitelů bez politické příslušnosti se pohyboval pod 10 %. Vzhledem k tomu, že kandidátů bez politické příslušnosti byla téměř polovina všech kandidátů, může se zdát, že voleni byli především členové stran. Skutečnost je však taková, že většina zastupitelů byla z velkých stran, jejichž kandidáti jsou převážně zároveň jejich členy. U stran ODS a ČSSD zásadní disproporce mezi podílem nestraníků mezi kandidáty a zastupiteli nebyl zjištěn, u KSČM a KDU-ČSL je podíl nečlenů strany u zastupitelů o 3 až 7 procentních bodů nižší než u kandidátů.

Tab. 14 Zastupitelé podle politické příslušnosti

Politická strana	Počet krajů se zvol. zastupiteli s polit. příslušností ke straně			Počet zastupitelů s polit. přísl. ke straně - ČR celkem			Počet zastupitelů s polit. přísl. ke straně - ČR celkem v %		
	2000	2004	2008	2000	2004	2008	2000	2004	2008
ODS	13	13	13	185	290	181	27,41	42,96	26,81
ČSSD	13	13	13	111	100	260	16,44	14,81	38,52
KSČM	13	13	13	148	143	95	21,93	21,19	14,07
KDU-ČSL	13	11	11	66	78	57	9,78	11,56	8,44
BEZPP	12	13	13	65	41	61	9,63	6,07	9,04
US-DEU	13	2	-	63	5	-	9,33	0,74	-
ODA	13	-	-	16	-	-	2,37	-	-
DEU	13	-	-	15	-	-	2,22	-	-
SNK ED	-	5	3	-	10	5	-	1,48	0,74
SOS	1	1	1	1	3	2	0,15	0,44	0,30
SLK	-	-	1	-	-	5	-	-	0,74
NEZ	2	-	-	4	-	-	0,59	-	-
SD-SN	-	3	-	-	4	-	-	0,59	-
Doktoři	-	-	1	-	-	2	-	-	0,30
S.cz	-	-	1	-	-	2	-	-	0,30
"Altern"	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15
"NSK"	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15
HNHRM	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15
Nestran.	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15
SZ	-	1	-	-	1	-	-	0,15	-
USZ	-	-	1	-	-	1	-	-	0,15
ZHN	1	-	-	1	-	-	0,15	-	-

Tab. 15 Politická příslušnost zastupitelů k navrhující straně (osoby)

Navrhující strana	2000			2004			2008		
	k navrh. straně	bez polit.přísl.	jiná	k navrh. straně	bez polit.přísl.	jiná	k navrh. straně	bez polit.přísl.	jiná
ODS	185	-	-	290	1	-	180	-	-
KSČM	148	13	-	143	14	-	94	20	-
ČSSD	111	-	-	100	5	-	260	20	-
KDU-ČSL	66	6	-	78	6	-	56	-	-
SNK ED	-	16	-	10	3	-	5	1	-
SOS	1	6	-	3	5	-	2	1	-
SD-SN	-	-	-	4	2	-	-	-	-
US-DEU	63	3	-	5	1	-	-	-	-
SZ	-	-	-	1	1	-	-	-	-
"LiRA"	-	-	-	-	1	-	-	-	-
"NSK"	-	-	-	-	1	-	1	6	-
VPM	-	-	-	-	1	-	-	-	-
"Altern"	-	-	-	-	-	-	1	4	-
DEU	15	1	-	-	-	-	-	-	-
Doktoři	-	-	-	-	-	-	2	2	-
HNHRM	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Nestran.	-	-	-	-	-	-	1	1	-
NEZ	4	9	-	-	-	-	-	-	-
NPM	-	5	-	-	-	-	-	-	-
ODA	16	1	-	-	-	-	-	-	-
S.cz	-	-	-	-	-	-	2	3	3
SLK	-	-	-	-	-	-	5	1	1
ZHN	1	5	-	-	-	-	-	2	-
Celkem	610	65	0	634	41	0	610	61	4

3.2.3. Zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku

Nejvíce zvolených kandidátů bylo v roce 2000 ze skupiny mužů ve věkové kategorii 30 – 49 let (46,5 % všech zastupitelů), v dalších letech pak ve skupině 50 a více let (43,0, resp. 44,1 %). Podíl nejmladší věkové kategorie zastupitelů – mužů se pohyboval pod 3 % a měl klesající tendenci.

Zastoupení žen v zastupitelstvech krajů postupně rostlo, přesto v roce 2008 činil jejich podíl necelých 18 %. Nejvíce zvolených žen bylo ve všech letech, zejména však v roce 2000, z věkové kategorie 30 až 49 let. Mladých žen do 30 let bylo v zastupitelstvech krajů velmi málo – pouze 5 za celé sledované období.

Průměrný věk zastupitelů se pohyboval od 47 do 49 let, přičemž zvolené ženy byly, s výjimkou roku 2004, průměrně o více než rok mladší.

Tab. 16 Zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku

a) absolutní počty

Zastupitelé ve věku	2000			2004			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Celkový počet	578	97	675	573	102	675	556	119	675
18 - 29 let	18	1	19	17	-	17	13	4	17
30 - 49 let	314	67	381	266	52	318	245	58	303
50 a více	246	29	275	290	50	340	298	57	355
Průměrný věk	47,3	46,1	47,1	48,7	48,7	48,7	49,2	47,5	48,9

b) podíl věkové skupiny na celkovém počtu kandidátů podle pohlaví

Zastupitelé ve věku	2000			2004			2008		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
18 - 29 let	3,1	1,0	2,8	3,0	-	2,5	2,3	3,4	2,5
30 - 49 let	54,3	69,1	56,4	46,4	51,0	47,1	44,1	48,7	44,9
50 a více	42,6	29,9	40,7	50,6	49,0	50,4	53,6	47,9	52,6

Graf 6 Zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku

